

เรื่อง : รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์

ผู้วิจัย : ว่าที่ร้อยตรีวิศิษฐ พชรวิทย์

ปีที่รายงาน : พ.ศ.2557

บทคัดย่อ

รายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียน ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียน ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ กลุ่มตัวอย่างในการรายงานครั้งนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูผู้สอน จำนวน 50 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากตามสัดส่วนของครูผู้สอนจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบประเมินการดำเนินงานนิตศภายในโรงเรียนของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินด้านสภาวะแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการ โครงสร้างของโครงการ โครงสร้างของกรนิตศภายในและการนิตศจากหน่วยงานภายนอก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยโครงสร้างของโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย ได้แก่ การวางแผนดำเนินโครงการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรและงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยอาคารสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
3. ผลการประเมินด้านกระบวนการโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย ได้แก่ การดำเนินการตามแผนและการปฏิบัติกิจกรรมโครงการ (กระบวนการและกิจกรรมการนิตศภายใน การประเมินผลการนิตศภายในและการบริหารกระบวนการนิตศภายในมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการดำเนินการตามแผนปฏิบัติกิจกรรมของโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
4. ผลการประเมินด้านผลผลิตโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย ได้แก่ ผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของคุณและนักเรียน ด้วยกระบวนการในชั้นเรียน ของโรงเรียน ศรีบุญยานนท์ เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจาก ดร.ไพยม จันทร์น้อย ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีบุญยานนท์ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และนายสมหมาย จันทร์เยี่ยม อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนศรีบุญยานนท์

ข้าพเจ้าในฐานะรองผู้อำนวยการโรงเรียนศรีบุญยานนท์ กลุ่มบริหารงานวิชาการ ขอขอบพระคุณยิ่งต่อ ศาสตราจารย์ ดร.สำเนา ขจรศิลป์ ศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิ์จรูญ คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ดร.ปัญญา แก้วกัญญา ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสนับสนุนการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ดร.เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และนายธีระพงศ์ นิยมทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิวัฒมาพุดาม วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ที่กรุณาได้รับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณคณะกรรมการสถานศึกษาและครูโรงเรียนศรีบุญยานนท์ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการศึกษาวิจัย และการจัดทำรายงานการวิจัยเล่มนี้

คุณค่าและคุณประโยชน์ที่พึงมีของรายงานเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นศรีของบุชานุกาวิ บุรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

วิศิษฐ พชรวโรทัย

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสภาพสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุข ดังพระราชดำรัสในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่ว่าในปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในช่วงของการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ทั้งการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน ในขณะที่การปฏิรูประบบราชการได้มุ่งพัฒนาระบบราชการไทยให้มีความเป็นเลิศสามารถรองรับการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ โดยยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และประโยชน์สุขของประชาชน การปฏิรูปการศึกษาได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยมุ่งพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจ พัฒนาสังคม ฐานความรู้และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (วรเดช จันทรศร. 2547 : คำนำ) และตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 บัญญัติว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคน ให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 10)

หลังจากที่มีการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญ คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 29) ซึ่งในปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษายอมรับการบริหารโดยใช้ระบบประกันคุณภาพมากกว่าระบบการควบคุมคุณภาพ อย่างในอดีตที่เคยผ่านมา เนื่องจากระบบการควบคุมคุณภาพมุ่งแก้ไขปัญหาหลังจากการสูญเสียความผิดพลาดที่เกิดขึ้นแล้ว แต่ระบบการประกันคุณภาพมุ่งเน้นป้องกันโดยสร้างวิธีการที่ถูกต้องขึ้นตั้งแต่แรกให้มากที่สุด เพื่อลดโอกาสที่ผลผลิตจะไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จากแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) ของหน่วยงานที่มี

หน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ทุกระดับ โดยมีกรอบความคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการตั้งแต่กระบวนการบริหารโรงเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศติดตามผลเพื่อให้การจัดการศึกษาประสบผลสำเร็จสูงสุดและมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย การนิเทศภายในให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ให้โรงเรียนทุกแห่งได้รับการนิเทศ และใช้กระบวนการนิเทศเป็นยุทธศาสตร์ความร่วมมือของทุกฝ่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หลักการสำคัญของการนิเทศคือ ความทั่วถึง ความต่อเนื่องและนิเทศอย่างมีคุณภาพ โดยคาดหวังว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ ครูและบุคลากรเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนจากการสอนเนื้อหาความจำ เป็นการสอนให้เกิดการเรียนรู้และนักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 19) นอกจากนี้สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ดังนี้

นโยบายข้อ 4 ปฏิรูปครู และบุคลากรทางการศึกษา ในมาตรการข้อ 5 ที่ว่า “มีระบบการติดตาม นิเทศช่วยเหลือครูในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีขึ้นและสิ่งที่เป็นอุปสรรค และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน”

นโยบายข้อ 6 ปฏิรูปการบริหารสำนักงานทุกระดับ ให้มีประสิทธิภาพในมาตรการข้อ 3 ที่ว่า “สำนักงานทุกระดับมีกลไกทางการติดตาม นิเทศ ประเมินผล เพื่อแก้ปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา และมีระบบข้อมูลแสดงผลการดำเนินงานข้อมูลนวัตกรรม ข่าวสารที่ช่วยการดำเนินงานของหน่วยปฏิบัติ และข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว...” มาตรการข้อที่ 2 ที่ว่า “...ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อการทำระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนการนิเทศ การกำกับติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายถึงจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน...” ข้อ 4 ที่ว่า...จัดระบบการวางแผนการกำกับติดตามการปฏิบัติงานตามแผน และการประเมินผลทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ ในการดำเนินงานจัดการศึกษาทุกระดับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...” ข้อ 7 ที่ว่า “...ส่งเสริมให้มีการนิเทศการศึกษาอย่างเป็นระบบโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2555 : 25)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกาศใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาขนานใหญ่หรือปฏิรูปการศึกษา โดย กระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาของประเทศได้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษา โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 4 ด้าน คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบบริหาร การศึกษา ในการปฏิรูปทั้ง 4 ด้าน การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญ และเร่งด่วน ที่สุด เนื่องจากครูและบุคลากรทางการศึกษามีบทบาทสำคัญยิ่ง เพราะครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียนโดยตรง ดังนั้นการนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียน และสถานศึกษาอย่างยิ่ง อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดให้มาตรฐานโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการประกันคุณภาพ และได้ให้ ความสำคัญของการควบคุมกำกับติดตาม และการนิเทศ ดังปรากฏในมาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียน มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร ตัวบ่งชี้ที่ 4 ที่ว่า... “ให้มีการ ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงาน/โครงการต่าง ๆ ให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามแผนโดย ใช้กิจกรรมหลากหลาย มีบุคลากรรับผิดชอบชัดเจน ปฏิบัติงานตามช่วงเวลาที่กำหนด และบุคลากร ส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อการควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ”

การดำเนินการกิจกรรมหรือโครงการใด ๆ ก็ตาม ถ้าต้องการทราบผลความก้าวหน้าหรือ จุดเด่น จุดด้อยเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุง การประเมินผลเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติ กิจกรรม หรือโครงการนั้นเมื่อสิ้นสุด ผู้วิจัยได้ศึกษารูปแบบการประเมินโครงการ พบว่ามีหลายรูปแบบ แต่แบบที่นิยมใช้กันแพร่หลายได้แก่รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam. 1971 : 128) ได้เสนอการประเมิน ประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินความต้องการ ความจำเป็นเพื่อจัดทำโครงการหรือจัดลำดับความสำคัญของโครงการและกำหนดจุดมุ่งหมายของ โครงการต่าง ๆ การประเมินสถานะแวดล้อมทำได้โดยการศึกษาอิทธิพลหรือแรงกดดันต่าง ๆ ของสิ่ง ภายนอกโครงการว่ามีต่อโครงการหรือไม่อย่างไร หรืออาจจะประเมินโครงการ โดยการเปรียบเทียบ วัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของโครงการว่า สอดคล้องกับนโยบายหรือปรัชญาของสถาบันหรือไม่

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินว่า ปัจจัยที่เราต้องการมีอะไรบ้าง พอเพียงหรือไม่ ภายใต้ปัจจัยนี้มีโปรแกรมหรือทางเลือกใดที่เราควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือถ้าประเมินโครงการที่ดำเนินไว้ ผลจากการประเมินปัจจัยก็จะทำให้คำตอบว่าการดำเนินโครงการที่ทำไปนั้น ได้ดำเนินไปตามแผนเหมาะสมหรือไม่ปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้พอเพียงหรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินว่า ได้นำโครงการไปปฏิบัติตามแผนที่กำหนดหรือไม่ การประเมินกระบวนการทำได้ 2 ลักษณะ คือ มีการประเมินก่อนนำไปปฏิบัติจริงและประเมินกระบวนการขณะปฏิบัติอยู่ โดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมจะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการดำเนินโครงการได้อย่างเหมาะสม

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินผลลัพธ์ที่ได้ว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งอาจทำได้ทันทีที่โครงการสิ้นสุด การประเมินผลผลิตช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรับรอง การล้มเลิก หรือการปรับขยายโครงการถ้าจะทำต่อไป

โรงเรียนศรีบุญยานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี มีภารกิจรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทางโรงเรียนมีความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนไม่เป็นไปตามกระบวนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน ขาดการประเมินผล รายงานผล การนิเทศภายใน ส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะรองผู้อำนวยการโรงเรียนสนใจที่จะประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ตามจุดประสงค์ของโครงการ โดยใช้แนวทางของ CIPP Model เป็นรูปแบบในการประเมิน ซึ่งจะทำให้ทราบข้อดี ข้อเสีย และประสิทธิภาพของการประเมินได้เป็นอย่างดี และผลที่ได้จากการประเมินในครั้งนี้จะเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและขยายผลโครงการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียน ศรีบุญยานนท์
รายด้าน 4 ด้านได้แก่ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหาศึกษาในลักษณะการประเมิน โครงการเกี่ยวกับด้านสภาวะแวดล้อม (Context) ด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) ตามรูปแบบ CIPP Model ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอนโรงเรียนศรีบุญยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 90 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม รวมจำนวน 55 คน ได้แก่

2.2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คนจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2.2 ครูผู้สอน จำนวน 50 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากตามสัดส่วนของครูผู้สอนจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

3. ระยะเวลาในการวิจัย ปีการศึกษา 2557 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2557 – กุมภาพันธ์ 2558 และประเมินโครงการในเดือนมีนาคม 2558

ตัวแปรที่ศึกษา

1 ตัวแปรต้น คือ ตำแหน่งวุฒิการศึกษา การฝึกอบรมการนิเทศภายในโรงเรียน ประสบการณ์นิเทศภายในโรงเรียน และประสบการณ์การสอน

2 ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

รายงานการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คน ครูผู้สอนโรงเรียนศรีบุญยานนท์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 90 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยกลุ่มบุคคล 2 กลุ่ม รวมจำนวน 55 คน ได้แก่
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 5 คนจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
 - 2.2 ครูผู้สอน จำนวน 50 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากตามสัดส่วนของครูผู้สอนจาก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่
 - 3.1 ตัวแปรต้น คือ ตำแหน่งวุฒิการศึกษา การฝึกอบรมการนิเทศภายในโรงเรียน ประสพการณ์นิเทศภายในโรงเรียน และประสพการณ์การสอน
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ผลการประเมินโครงการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต
4. ระยะเวลาในการวิจัย ปีการศึกษา 2557 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2557 – กุมภาพันธ์ 2558 และประเมินโครงการในเดือนมีนาคม 2558

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบประเมินการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบประเมินเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ลักษณะแบบประเมินแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบประเมินโครงการนิเทศภายใน ทั้ง 4 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม เป็นการประเมินข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนโครงการ เป็นการตรวจสอบความเหมาะสม หรือ ความสมเหตุสมผลความเป็นไปได้ตลอดจนความสอดคล้องของโครงการวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 14 ข้อ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการประเมินสิ่งที่จะนำไปใช้ในโครงการ การวางแผนดำเนินโครงการ ทรัพยากรที่ได้รับ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของโครงการบรรลุวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินที่สร้างขึ้น เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ด้านการวางแผนดำเนินโครงการ ข้อที่ 1 – 6
- 2) ด้านอาคารสถานที่ ข้อที่ 7 – 10
- 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ข้อที่ 11 – 14
- 4) ด้านบุคลากร ข้อที่ 15 – 19
- 5) ด้านงบประมาณ ข้อที่ 20 – 24

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินกระบวนการดำเนินงานตามที่วางแผนไว้ว่าเกิดประสิทธิผลเพียงใด มีข้อบกพร่องอะไรบ้างที่ความคลาดเคลื่อนประการใด ผู้วิจัยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้น เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประเด็น การดำเนินการตามแผน จำนวน 9 ข้อ และประเด็นประเมินการปฏิบัติกิจกรรมด้านต่าง ๆ จำนวน 10 ข้อ ดังนี้

- 1) ด้านกระบวนการและกิจกรรมการนิเทศ ข้อที่ 1 – 3
- 2) ด้านการประเมินผลการนิเทศภายใน ข้อที่ 4 – 6
- 3) ด้านการบริหารกระบวนการนิเทศ ข้อที่ 7 – 10

4. การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงใด ในส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินที่สร้างขึ้นเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

- 1) แบบประเมินผลผลิตที่มีต่อผู้เรียน ข้อที่ 1 – 9
- 2) แบบประเมินผลผลิตที่มีต่อครูผู้สอน ข้อที่ 10 – 18
- 3) แบบประเมินผลผลิตที่มีต่อผู้บริหารโรงเรียน ข้อที่ 19 – 27

5. แบบประเมิน ในข้อ 2 – 4 กำหนดความเหมาะสมเป็น 5 ระดับ คือ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดรายการให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง ความเหมาะสมระดับ มากที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด
- 4 หมายถึง ความเหมาะสมระดับ มาก หรือเหมาะสมดี
- 3 หมายถึง ความเหมาะสมระดับ ปานกลาง หรือเหมาะสม
- 2 หมายถึง ความเหมาะสมระดับ น้อย หรือควรปรับปรุง
- 1 หมายถึง ความเหมาะสมระดับ น้อยที่สุด หรือควรปรับปรุงมากที่สุด

6. กำหนดช่วงค่าเฉลี่ยของระดับความเหมาะสม เพื่อแปลผลระดับความเหมาะสมตามเกณฑ์ ดังนี้

| ค่าเฉลี่ย | ผลการประเมิน |
|-------------|----------------------------|
| 4.51 – 5.00 | เหมาะสมมากที่สุด หรือดีมาก |
| 3.51 – 4.50 | เหมาะสมมาก หรือดี |
| 2.51 – 3.50 | เหมาะสมปานกลาง หรือเหมาะสม |
| 1.51 – 2.50 | เหมาะสมน้อย |
| 1.00 – 1.50 | เหมาะสมน้อยมาก |

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในโรงเรียนและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเป็นกรอบแนวคิด กำหนดขอบเขตการศึกษา ลักษณะการประเมินแบบ ซิปโมเดล (CIPP Model) ตามรูปแบบของ เดเนียล แอล สตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam)

ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมิน 4 ด้าน คือ การประเมินสภาวะแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต

3.3 สร้างแบบประเมินตามกรอบแนวคิด และให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการวิจัย จำนวน 84 ข้อ ประกอบด้วย ด้านสภาวะแวดล้อม 14 ข้อ ด้านปัจจัยเบื้องต้น 24 ข้อ ด้านกระบวนการ (การดำเนินงานตามแผน 9 ข้อและการปฏิบัติกิจกรรมของโครงการ 10 ข้อ) ด้านผลผลิต 27 ข้อ

3.4 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงให้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3.5 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ความถูกต้องเหมาะสม ดังมีรายชื่อนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- | | |
|--------------------------------------|--|
| 1) ศาสตราจารย์ ดร.ลำเนา ขจรศิลป์ | ศาสตราจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ |
| 2) รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจำรูญ | คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ |
| 3) ดร.ปัญญา แก้วกียูร | ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสนับสนุนการศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ |
| 4) ดร.เชิดศักดิ์ ศุภโสภณ | ผู้อำนวยการโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ |
| 5) ดร.จ่านงค์ แจ่มจันทร์ | อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวิทยา วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ |

3.6 นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

3.7 นำแบบประเมินที่ได้แก้ไขเรียบร้อยแล้วไป (Try out) กับบุคลากรโรงเรียนศรีบุญยานนท์ ที่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.8 นำผลการทดลองใช้แบบประเมินมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (ภาคผนวก ข หน้า) และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -coefficient) ผลปรากฏมีค่าความเชื่อมั่น (reliability) เท่ากับ 0.98 เป็นค่าความเชื่อมั่นที่สูงเหมาะสมที่จะนำไปใช้วัดได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นัดประชุมครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยแจกแบบประเมินให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

4.3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ได้รับคืนมาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย จำนวน 55 ฉบับ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ได้รับกลับคืนมาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมาตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยหาค่า ร้อยละ (Percentage)
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน เกี่ยวกับการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียน ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย

สรุปผลการวิจัย

จากการรายงานการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ผลการประเมินโครงการนิตศภายในโรงเรียน ด้วยรูปแบบการประเมินแบบ CIPP ของโรงเรียนศรีบุญยานนท์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อประเมินรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้

1. ด้านสภาวะแวดล้อม ได้แก่ วัตถุประสงค์ของโครงการ โครงสร้างของโครงการ โครงสร้างของการนิเทศภายใน และการนิเทศจากหน่วยงานภายนอก มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยโครงสร้างของโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ การวางแผนดำเนินโครงการ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากรและงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยอาคารสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. ด้านกระบวนการ ได้แก่ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโครงการ (กระบวนการและกิจกรรมการนิเทศภายใน การประเมินผลการนิเทศภายใน การบริหารกระบวนการนิเทศภายใน) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการของโครงการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

4. ด้านผลผลิต ที่มีต่อผู้เรียน ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยครูผู้สอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด